

8. Горбенко А.Н. Особенности применения мер поощрения и взыскания в колониях особого режима / А.Н. Горбенко // Методика организации индивидуальной работы с осужденными в исправительно-трудовых учреждениях. – Рязань: ВШ МВД СССР. – 1976. – 115 с.
9. Перкова Т.И. Изменение условий содержания осужденных к лишению свободы путем перевода в исправительно-трудовые учреждения с другим видом режима / Т.И. Перкова. – М.: Юридическая литература, 1985. – 150 с.
10. Стручков Н.А. Курс исправительно-трудового права: проблемы Особенной части / Н.А. Стручков. – М.: Юридическая литература, 1985. – 256 с.
11. Стручков Н.А. Проблемы науки исправительно-трудового права в свете нового исправительно-трудового законодательства / Н.А. Стручков. – М.: Высшая школа МВД СССР, 1972. – 168 с.
12. Стручков Н.А. Рецензия на работу Аванесова Г.А. // Аванесов Г.А. Изменение условий содержания осужденных в процессе отбывания наказания в виде лишения свободы (прогрессивная система) / [под ред. Стручкова Н.А.]. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1968. – 19 с.
13. Ткачевский Ю.М. Проблемы совершенствования прогрессивной системы исполнения уголовного наказания / Ю.М. Ткачевский // Вестник МГУ. Серия II. Право. – 1981. – № 6. – С. 44–47.
14. Трубников В.М. Уголовно-исполнительное право Украины: учебник / В.М. Трубников, В.П. Филонов, А.И. Фролов. – Донецк: Изд-во ДИВД МВД Украины, 1999. – 640 с.

УДК 343.59

КРИМІНАЛІЗАЦІЯ РОЗБЕЩЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Світличний О.О., здобувач

Запорізький національний університет

У статті досліджуються підстави криміналізації розбещення неповнолітніх, що характеризують суспільну небезпечність, відносну розповсюдженість, неприйняття цього діяння на рівні побутової та фахової правосвідомості.

Ключові слова: розпусні дії, діти, суспільна небезпека, розповсюдженість.

Светличный А.А. КРИМИНАЛИЗАЦИЯ РАЗВРАЩЕНИЯ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье исследуются основания криминализации развращения несовершеннолетних, характеризующих общественную опасность, относительную распространенность, принятие этого деяния на уровне бытового и специального правосознания.

Ключевые слова: развратные действия, дети, общественная опасность, распространенность.

Svetlichnyi A.A. CRIMINALISATION CORRUPTION OF MINORS / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article investigates the reasons criminalization of corruption of minors, characterizing the danger to the public, relative abundance, the failure of the act at the level of household and special justice.

Key words: sexual abuse, children, public danger, prevalence.

Наріжним каменем криміналізації розбещення неповнолітніх є визначення підстав кримінально-правової заборони, тобто тих головних обставин, які обумовлюють допустимість, можливість і доцільність визнання цього суспільно небезпечного діяння злочинним і кримінально карним. Зазначені обставини утворюють у своїй сукупності соціологічний субстрат кримінально-правової норми, підтверджуючи тим самим генетичну природу кримінального права. Соціологічний аналіз цього явища приводить до висновку, що злочин (та злочинність) існують об'єктивно – до, поза й незалежно від будь-якої його оцінки законодавцем. Так відбувається тому, що ще до заборони суспільно небезпечної поведінки законом, вона вже

виявилася як така в ході історичного розвитку [1, 791]. Криміналізація розбещення неповнолітніх, відображаючи об'єктивні потреби суспільства в протидії даним негативним явищам, відіграє роль соціального замовлення.

Автори, що досліджують криміналізацію, поділилися на три групи. Одні криміналісти стисло трактують підстави криміналізації суспільно-небезпечних діянь, як правило, відносячи до їх числа високу суспільну небезпечність, відносну поширеність, історичний вітчизняний та зарубіжний досвід боротьби із цими діяннями, міжнародні зобов'язання нашої держави [2, 258; 3, 54-55]. Другі, – більш розгалужено бачать підстави криміналізації того чи іншого діяння, виокремлюючи 1) високий ступінь суспільної небезпеки діянь; 2) неврегульованість відповідальності за дані діяння в кримінальному законі; 3) можливість впливу на них кримінально-правовими засобами; 4) наявність матеріальних ресурсів для реалізації кримінально-правового впливу; 5) необхідність кримінально-правових гарантій охорони деяких конституційних прав і установлень; 6) міжнародно-правові зобов'язання; 7) об'єктивні закономірності життя й суспільства; 8) загальні закони управління; 9) рівень розвитку науки й техніки; 10) рівень суспільної правосвідомості; 11) рівень суспільної психології; 12) історично сформовані традиції про поняття злочинного та незлочинного; 13) визначеність і єдність термінології; 14) співвідношення санкції та економія репресії; 15) поведінку потерпілого тощо [4, 39; 5, 198]. Треті, – обстоюють нерівноцінність підстав криміналізації та пропонують виділяти дві групи: 1) підстави кримінально-правової заборони, що служать об'єктивними передумовами його встановлення та 2) принципи криміналізації, що відносяться до оптимальності законодавства про кримінальну відповідальність. До першої групи відносять: ступінь суспільної небезпеки, типовість і достатня поширеність антигромадської поведінки, динаміка суспільно небезпечних діянь із урахуванням причин і умов, що їх породжують, необхідність впливу кримінально-правовими заходами, – врахування можливостей системи кримінальної юстиції в протидії тим або іншим формам антигромадської поведінки, наявність матеріальних ресурсів для реалізації кримінально-правової заборони, співвідношення позитивних і негативних наслідків криміналізації. До другої, – умови законодавчої техніки закону про кримінальну відповідальність, що зводиться до дотримання вимог його внутрішньої погодженості – злагодженості нормативних актів; несуперечності в системі законодавства; логічного зв'язку між нормативними приписами; відсутності прогалин змісту закону; виключення недоцільних повторень; неприпустимості законодавчих надмірностей, а також збереження в чинному законодавстві форм, що фактично втратили своє призначення [6, 11-12; 7, 82].

Питання підстав криміналізації розбещення неповнолітніх досліджено недостатньо. Щодо статевого злочинів загалом виділяють: а) кримінологічні обставини, до числа яких відносять значну суспільну небезпечність посягання, їх відносну поширеність на тлі високої природної латентності, міжнародно-правові зобов'язання щодо криміналізації певних діянь; б) кримінально-правові обставини – історичний досвід, доцільність і ефективність протидії саме засобами кримінальної репресії; в) соціально-психологічні обставини – усвідомлення суспільної потреби в криміналізації діяння та рівень сприйняття населенням встановлення кримінальної відповідальності та покарання та інші [8, 9; 9, 74-75].

Так, О.М. Джужа, підкреслюючи актуальність боротьби із сексуальними злочинами, звертає увагу на її беззаперечність, адже: 1) сексуальні злочини викликають у потерпілих найтяжчі спогади, глибокі душевні травми, що можуть призвести до самогубства чи небезпечних соматичних або психічних захворювань; 2) моральна шкода є особливо значною, якщо потерпілими стають діти або неповнолітні; 3) за сексуальними мотивами вчиняється значна кількість убивств, заподіяння тілесних ушкоджень; 4) сексуальні мотиви можуть стимулювати до вчинення навіть корисливих злочинів (крадіжок, розбоїв, вимагання тощо), оскільки отримані таким чином додаткові засоби дозволяють сподіватися на успіх у стосунках із жінками; 5) сексуальна злочинність має підвищену латентність; 6) структура і характер сексуальних злочинів значною мірою пов'язані із зовнішніми соціальними умовами [10, 8]. С.С. Косенко слушно звертає увагу, що соціально-правовий захист дітей є одним з основних показників рівня розвитку суспільства, його цивілізованості і перспективності. Найвищим рівнем охорони громадян є кримінально-правовий захист, який забезпечує можливість застосування найбільш суворих санкцій до осіб, що заподіюють суттєву шкоду фізичному, моральному, а також соціальному розвитку підростаючого покоління. Злочини, які порушують

статеву недоторканість та нормальний статевий розвиток дитини і підлітка, особливо небезпечні. Ця небезпека зростає тому, що неповнолітні, а особливо малолітні, беззахисні проти статевого посягання. Вони можуть, навіть, не розуміти значення вчинюваних з ними дій. Тому особливо важливо охороняти права неповнолітніх, які значно потерпають від сексуального насильства [11, 35].

Очевидним є право кожного дослідника на виокремлення і дослідження обставин, що обумовлюють встановлення кримінальної відповідальності за певний статевий злочин. Так, М.І. Ізотов розглядає соціальну обумовленість кримінальної відповідальності за насильницькі дії сексуального характеру (ст.132 КК РФ) через призму еволюції кримінальної відповідальності за насильницькі дії сексуального характеру; вимогам часу у сфері охорони статевих прав і свобод людини; приписам міжнародних стандартів щодо гендерної рівності; сучасний досвід боротьби з насильницькими діями сексуального характеру в зарубіжному кримінальному законодавстві [12, 5]. С.В. Чмут, досліджуючи криміналізацію статевих зносин з особою, яка не досягла статевої зрілості (ст.155 КК), до обставин встановлення кримінальної відповідальності за цей статевий злочин відносить: суспільну небезпеку статевих зносин з особою, яка не досягла статевої зрілості; значну поширеність злочину; досвід протидії статевим зносам із малолітніми особами кримінально-правовими засобами та міжнародно-правові зобов'язання держави України щодо ратифікованих статутів, конвенцій, угод, які спрямовані на захист дітей від сексуальної експлуатації тощо [13, 7].

На підставах загальної теорії криміналізації суспільно-небезпечних діянь та спеціальних обставин встановлення кримінальної відповідальності за статеві злочини, серед системи обставин, що обумовлюють кримінально-правову заборону розбещення неповнолітніх, слід виокремити як головні: 1) значну суспільну небезпечність розбещення неповнолітніх; 2) суттєву поширеність розбещення неповнолітніх із врахуванням високої природної латентності; 3) неприйняття суспільством розбещення неповнолітніх як дій, що брутально потурають загальнолюдські цінності та норми моралі; 4) історично-правовий досвід боротьби з розбещенням неповнолітніх саме засобами кримінально-правової репресії та 5) міжнародно-правові зобов'язання держави Україна щодо ратифікованих конвенцій та угод, що спрямовані на захист дітей та підлітків від сексуального розбещення.

Першою, й можна стверджувати головною обставиною встановлення кримінальної відповідальності за розбещення неповнолітніх, є підвищена суспільна небезпечність цих діянь. Суспільна небезпечність розбещення неповнолітніх головним чином визначається безпосереднім об'єктом та об'єктивною стороною злочину, що в цьому формальному складі злочину виражається у «вчиненні розпусних дій щодо особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку». Позначаючи суспільну небезпечність розбещення неповнолітніх, слід виходити з брутального порушення такими діяннями конституційного права на особисту недоторканість людини та громадянина. Не торкаючись зараз проблеми визначення безпосереднього об'єкту розбещення неповнолітніх зазначимо, що, в основному, у цій якості визначають статеву недоторканість та нормальний фізичний та психічний розвиток неповнолітніх (дітей та підлітків). Ціла низка фундаментальних положень Конституції проголошує та забезпечує правовий захист особистої, у тому числі й статевої, недоторканості людини. Так, у ст.3 Конституції людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. У ст.29 Конституції проголошується право кожної людини на особисту свободу та недоторканість. Щодо прав і свобод дітей, якими є всі неповнолітні, то в ст.52 Конституції визнано, що діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони в шлюбі чи поза ним. Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом.

Друга складова суспільної небезпечності досліджуваного діяння полягає в його безпосередньому спрямуванні на найбільш вразливу версту населення – дітей. У Преамбулі Закон України від 26 квітня 2001 р. «Про охорону дитинства» визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист та всебічний розвиток

встановлює основні засади державної політики у цій сфері. Згідно зі ст.3 вищевказаного Закону всі діти на території України, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я та народження дітей і їх батьків (чи осіб, які їх замінюють) або будь-яких інших обставин, мають рівні права і свободи, визначені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами. У порядку, встановленому законодавством, держава гарантує всім дітям рівний доступ до безоплатної юридичної допомоги, необхідної для забезпечення захисту їх прав [14].

Як і всі злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості, розбещення неповнолітніх характеризується настанням складних за змістом суспільно небезпечних наслідків. Їх можна поділити на короткочасні (з часом вони минають) та довготривалі (можуть переслідувати потерпілого все життя). До кола перших відносять фізичну та моральну шкоду потерпілій особі [15, 53]. До фізичної шкоди при розбещенні неповнолітніх відноситься сукупність об'єктивних змін у стані потерпілої особи, що знаходить свій вияв у порушенні анатомічної цілісності органів та тканин або їх фізіологічних функцій, захворюванні або патологічних станах, що виникають під впливом різноманітних факторів зовнішнього середовища. Під моральною шкодою слід розуміти внутрішні страждання, заподіянні потерпілій особі внаслідок фізичного або психічного впливу, що спричинило погіршення або позбавлення можливостей реалізації нею свої звичаїв та бажань, погіршення відносин з оточуючими людьми, інші негативні наслідки приватного характеру. До довготривалих відносяться так звана соціальна шкода, – це далекосяжні зміни, що відбуваються в психіці неповнолітньої особи, щодо якої вчинено розпусні дії. Дитячі психологи та сексопатологи стверджують, що особи, які в малолітньому віці зазнали статевої експлуатації, отримують глибоку психологічну травму, що в подальшому сприяє виникненню сексуальних відхилень (статевих парафілій та девіацій), у тому числі спрямованих на неповнолітніх осіб (педофілія). З часом у дорослому житті такі потерпілі на практиці реалізують свої спотворені сексуальні фантазії з відхиленнями щодо віку або статі статевого партнера. Й тим самим реверсивно спричиняючи фізичну, моральну та соціальну шкоду іншим неповнолітнім особам, стають небезпечними для суспільства та злочинними для держави [16, 112; 17, 231-232].

Другою обставиною, що слугує підставою криміналізації розбещення неповнолітніх, є значна поширеність на фоні високої латентності цього злочину. Офіційні дані Департаменту інформаційних технологій МВС України, що нерідко наводяться дослідниками статевих злочинів, показують більш-менш сталу кримінологічну ситуацію: у 2002 р. було зареєстровано 231 випадок розбещення неповнолітніх (11,03% від 2094 зареєстрованих злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості), у 2003 р. – 304 (13,99% від 2180), у 2004 р. – 272 (13,68%), 2005 р. – 284 (14,72%), 2006 р. – 282 (13,36%), 2007 р. – 307 (16,17%), 2008 р. – 291(14,24%); 2009 р. – 303 (14,08 %); 2010 р. – 297 (13,09%) [18]. За розповсюдженням серед злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи розбещення неповнолітніх із показником приблизно 13% посідає третє місце, поступаючись лише згвалтуванню (ст.152 КК – 54%) та насильницькому задоволенню статевої пристрасті неприродним способом (ст.153 КК – 30%) [19, 75]. Слід зауважити, що зареєстровані випадки розбещення неповнолітніх є лише видимою «верхівкою айсбергу» ганебного явища «сексуальна експлуатація дітей». За результатами здійсненого протягом 2009-2010 рр. опитування українських школярів, кожний десятий школяр зазнав статевої експлуатації або пропозиції статевих зносин від дорослих осіб. За нашими даними, кожен сьомий-восьмий український підліток у віці від 12 до 15 років відчуває надмір сексуальної зацікавленості до себе з боку дорослих. Однак реальну кількість неповнолітніх, які стали об'єктами сексуального розбещення з боку дорослих, встановити неможливо. Діти, залякані дорослими, воліють не розповідати про те, що сталося.

Як і всі статеві злочини, розбещення неповнолітніх має високий показник природної латентності, тобто про факт вчинення розпусних дій нікому нічого не відомо. Потерпілі – діти та підлітки з цілої низки об'єктивних та суб'єктивних причин не розголошують факт вчинення щодо них розпусних дій дорослими особами. Фахівці з підліткової психології та педагогіки об'єктивними причинами цієї проблеми вважають загально-низький рівень статевої самосвідомості та статевої свободи більшості населення України (особливо в сільській місцевості), недоліки статевого виховання в родині та школі, відсутність профілактичної роботи та програм реабілітації потерпілих від статевих злочинів тощо [20, 42-43]. Ці недоліки в

організації та в самому проведенні виховання. Тривалий час воно було «безстатеве», і взагалі система статевого виховання як така була відсутня. Це призводило до хаосу у вихованні хлопчиків і дівчаток, у визначенні їх статевої ролі і поведінки. Статеве виховання тривалий час проводилось за принципом недозволеності, замовчування, напівправди, що диктувалося пережитками репресивної статевої моралі і подвійного стандарту, застарілими установками, які не відповідали перспективам суспільного та культурного розвитку.

На сьогодні значна поширеність розбещення неповнолітніх зумовлюється також інформаційним проривом у соціальних комунікаціях – Інтернетом. За даними експертів більше 5 млн. інтернет-сайтів у всьому світі демонструють своїм користувачам порнографічні зображення неповнолітніх. З 2003 по 2010 рр. об'єм порно-контента у Інтернеті виріс у десятки разів. На сайтах з дитячою порнографією щоденно знаходяться близько 950 тис. збоченців. З метою пошуку необхідної порнографічної інформації педофіли користуються спеціальними чатами. За даними експертів, 83% педофілів зберігають у своїх комп'ютерах порно-продукцію щодо неповнолітніх віком від 6 до 12 років, у 39% педофілів маються зображення 3-5-річного віку, а 19% – воліють розглядати порнографію з дітьми менше 3 років. За даними правоохоронців, випадки зазіхань на сексуальну недоторканість дітей фіксують чи не щодня. Сумну статистику фахівці пояснюють відсутністю механізмів боротьби з педофілією. Такому явищу, як педофілія, в Україні сприяють декілька чинників. Це – соціально-економічний стан людей, відсутність профілактичної роботи, лояльність чинного законодавства й навіть новітні технології [21].

Важливою обставиною, що обумовлює криміналізацію розбещення неповнолітніх, є різке неприйняття та безумовне засудження всіма прошарками суспільства сексуальної наруги над дітьми та підлітками. У сексуальних зловживаннях щодо дітей найтіснішим чином пов'язаний правовий та моральний осуд суспільства. Особливе, природно-бережливе ставлення до дітей та підлітків черпає свої витoki з сімейних відносин жінки та чоловіка. Саме відчуття безмежної любові та догляду з боку родини, усілякої підтримки від суспільства та держави надає неповнолітній дитині почуття соціальної ідентичності та індивідуальності, у тому числі, й у питанні статевої ролі та значимості. Сім'я – фортеця дитини. Бо й справді, в усіх суспільних катавасіях, за будь-яких політичних умов сім'я, родина були – і, на щастя, ще є – могутнім бастионом, прихистком, оберегом дитячої душі протягом усіх часів. Жити в родині, любити, мати розуміння й підтримку – правічне й нестаріюче бажання, мрія, яку означив дитині сам Бог.

У світогляді українського народу дитина постає Божим посланцем. Сім'я, де немає дітей, вважається неповноцінною. У народі завжди обстоювалася думка про те, що кожна сім'я повинна мати дітей. І виховання дітей у таких сім'ях мало чітко окреслений народний характер: рідна мова, звичаї, традиції, обряди, ритуали та символи, бережливе зберігання та передача з покоління до покоління досвіду родинного виховання. Саме зараз українська родина починає повертатися до цих невмирущих джерел, адже саме в родині дитина здобуває перші уроки життя. Українці за довгі віки сформулювали кодекс родинних цінностей, якими, поза всяким сумнівом, можна гордитися і які прозаїчно-академічно звучать так: подружня вірність; піклування батьків про дітей; піклування дітей про батьків і старших у сім'ї; пошана до предків, догляд за їхніми могилами; взаємна любов і повага між батьками; злагода та довір'я між членами сім'ї; відповідальність кожного за інших членів сім'ї; здоровий спосіб життя; дотримання прадавніх народних звичаїв, охорона традицій; гостинність; багатодітність тощо. Тут, звісно, віддзеркалюється менталітет нашої нації. І, безперечно, саме такі цінності допомагали їй, всупереч усім катаклізмам, не тільки жити, відбиваючи чужинські посягання, а й натхненно творити багатющу культуру [22]. Зміна соціального устрою в суспільстві неминує веде до зміни всієї усталеної системи цінностей. Не виняток і родина. Можна згадати початок ХХ століття, коли більшовики, взявши владу, кинули народів клич «Геть сором! Геть сім'ю». Кажуть, тоді молоді романтичні поетеси дефілювали в чому мати народила вулицями Харкова, демонструючи всім свою модерновість [23].

Проте яка ж то була мілина і цнота супроти сьогоднішніх «висот розвитку», тотальне квітне зомбуюча реклама, особливо на телеекранах; педофілія, проституція, у тому числі дитяча, та інші «відкриття». У гонитві за нібито демократією суспільство легко «кльонуло» на наживку тих, у кого патологічне бажання наживи грошенят зашкалює, і не зразу зауважило зворотний

бік медалі, ім'я якому – розпуста, безлад, розтління, і як результат – виродження, дорога в нікуди. Тому розпусні дії викликають сором та занепокоєння в дітей, почуття сексуальної незахищеності і страху перед дорослими. У дорослих – справедливе обурення брутальним поправням основних людських цінностей, моральних устоїв суспільства тощо.

Отже, доходимо висновку, що підставами криміналізації розбещення неповнолітніх слід вважати значну суспільну небезпечність розбещення неповнолітніх та їх відносну поширеність, неприйняття суспільством розбещення неповнолітніх як дій, що брутально потурають загальнолюдські цінності та норми моралі; досвід боротьби з розбещенням неповнолітніх та зобов'язання держави Україна щодо ратифікованих конвенцій та угод, що спрямовані на захист дітей та підлітків від сексуального розбещення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балобанова Д.О. Щодо характеристики підстав криміналізації // Актуальні проблеми держави та права: зб. наук. праць. – Одеса: Юридична література, 2003. – № 18. – С. 790–794.
2. Фріс П.Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми: [монографія] / П.Л. Фріс. – К.: Атіка, 2005. – 332 с.
3. Мірошниченко С. Підстави та принципи криміналізації суспільно небезпечних діянь / С. Мірошниченко, О. Титаренко // Вісник прокуратури. – 2008. – № 3 (81). – С. 54–55. (С. 51–57).
4. Кузнєцов В.В. Сучасні фактори нормотворення у сфері кримінального права / В.В. Кузнєцов // Вісник Верховного Суду України. – 2007. – № 12 (88). – С. 37–40.
5. Основания уголовно-правового запрета: Криминализация и декриминализация: [монографія] / [В.Н. Кудрявцев, П.С. Дагель, С.Г. Келина и др.; под ред. В.Н. Кудрявцева, А.М. Яковлева]. – М.: Наука, 1982. – 304 с.
6. Балобанова Д.О. Теорія криміналізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право / Д.О. Балобанова; Одес. націон. юрид. академія. – Одеса, 2007. – 18 с.
7. Готін О. Підстави криміналізації діянь / О. Готін // Право України. – 2005. – № 2. – С. 95–98.
8. Александров Ю. Злочини проти статевої свободи / Ю. Александров // Юридичний вісник України. – 2002. – 6-12 квітня. – № 4. – С. 9.
9. Свиридов Б. Кримінальна відповідальність за злочини проти статевої недоторканності особи / Б. Свиридов // Право України. – 1999. – № 5. – С. 74–75.
10. Джужа О.М. Запобігання злочинам, пов'язаним із сексуальним насильством: [монографія] / О.М. Джужа. – К.: Атіка, 2009. – 240 с.
11. Косенко С. Захист неповнолітніх потерпілих від статевих злочинів (на прикладі кримінального законодавства зарубіжних країн) / С. Косенко // Право України. – 2003. – № 2. – С. 35–38.
12. Изотов Н.И. Уголовная ответственность за насильственные действия сексуального характера: автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 – уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право / Н.И. Изотов; Ставропольский государственный университет. – Ставрополь, 2000. – 21 с.
13. Чмут С.В. Кримінальна відповідальність за статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право / С.В. Чмут; Класичний приватний університет. – Запоріжжя, 2010. – 20 с.
14. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 30, ст.142.

15. Дорош Л.В. Щодо захисту прав потерпілих від статевих злочинів в контексті судово-правової реформи / Л.В. Дорош // Теорія та практика протидії злочинності: Тези доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 15 квітня 2011 р.) – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – С. 52–54 (246 с.)
16. Старович Збигнев Судебная сексология / Старович Збигнев; [перевод с польского]. – М.: Юрид. лит., 1991. – 336 с.
17. Ткаченко А.А. Сексуальные извращения – парафилии: [монография] / А.А. Ткаченко. – М.: Триада – X, 1999. – 461 с.
18. Стан злочинності в Україні за статистичними даними Департаменту інформаційних технологій МВС України у 2002-2010 рр. [Електронний ресурс] // Офіційний ВЕБ-сайт Департаменту інформаційних технологій МВС України. – Режим доступу: <http://dit.mvs.gov.ua/mvs/control/dit/uk/index/>
19. Хавронюк М.І. Відповідальність за звалтування: в Україні та за кордоном / М.І. Хавронюк // Право і суспільство. – 2009. – № 3. – С. 75–86.
20. Кутішенко В.П. Психологія розвитку та вікова психологія: практикум / В.П. Кутішенко, С.О. Ставицька. – Київ: Каравела, 2009. – 448 с.
21. Конфликты и закон [Электронный ресурс] // Онлайн журнал конфликтных правовых ситуаций. – Режим доступа: <http://www.k-z.com.ua/10787>
22. Бутусов Ю. Група ризику – діти / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dt.ua/1000/1050/67553/>
23. Ільїна З. Цінності української родини – традиції і сучасність / З. Ільїна / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dds.com.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=334&Itemid=2/

УДК 341.49: 343.26: 341

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІ ЗАСАДИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Хорошун О.В., викладач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У статті автором розглядаються кримінально-виконавчі засади виконання покарання у виді довічного позбавлення волі відповідно до міжнародних стандартів.

Ключові слова: кримінально-виконавчі засади, покарання, довічне позбавлення волі, міжнародні стандарти.

Хорошун А.В. УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ИСПОЛНЕНИЯ НАКАЗАНИЯ В ВИДЕ ПОЖИЗНЕННОГО ЛИШЕНИЯ СВОБОДЫ В СООТВЕТСТВИИ С МЕЖДУНАРОДНЫМИ СТАНДАРТАМИ / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина
В статье автором рассматриваются уголовно-исполнительные основы исполнения наказания в виде пожизненного лишения свободы в соответствии с международными стандартами.

Ключевые слова: уголовно-исполнительные основы, наказание, пожизненное лишение свободы, международные стандарты.

Choroshun A.V. CRIMINAL-EXECUTIVE BASIS OF EXECUTING LIFE SENTENCE IN ACCORDANCE WITH INTERNATIONAL STANDARDS / Dnipropetrovsk state university of internal affairs, Ukraine

The article is dedicated to criminal-executive basis of executing life sentence in accordance with international standards.

Key words: criminal-executive basis, punishment, life sentence, international standards.